

Budapest Környéki Törvényszék

Bevezető rész

Az eljáró bíróság: Budapest Környéki Törvényszék

Az ügy száma: 21.P.20.075/2022/5.

A felperesek:

idű

II. rendű

A felperesek képviselői:

1000. sz. Ügyvédi Iroda (1034 Budapest, Zápor u. 23. fszt. 2., ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd)

Az alperes: UniCredit Bank Hungary Zrt. (1054 Budapest, Szabadság tér 5-6.)

Az alperes képviselője:

Ügyvédi Iroda (Budapest, Szabadság tér 5-6.)

A per tárgya: deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelensége

Köz b e n s ő í t é l e t

A bíróság megállapítja, hogy a peres felek által 2008 október 9. napján megkötött 084/ 3 azonosító számú kölcsönszerződés tisztességtelenség okából érvénytelen.

A közbenső ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye, amelyet elektronikus úton a Budapest Környéki Törvényszéken lehet benyújtani a Fővárosi Ítéltáblához címezve.

A bíróság tájékoztatja a feleket, hogy a Pp. 73/A. § a./ pontja szerint a jogi képviselő kötelező az Ítéltábla előtti eljárásban az ítélet, valamint az ügy érdemében hozott végzések ellen fellebbezést (csatlakozó fellebbezést) előterjesztő fél számára.

Ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére, vagy összegére, a meg nem fizetett illeték vagy állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik, csak az előzetesen végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel, vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos, illetve a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul – és a felek tárgyalás tartását nem kérték – a másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el. Ebben az esetben a felek közösen kérhetik, hogy a fellebbezést a másodfokú bíróság tárgyaláson kívül bírálja el.

A másodfokú bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart. Tárgyalás tartását a fellebbező fél a fellebbezésében kérheti.

A jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata hatálytalan.

I n d o k o l á s

[1] A bíróság a peres felek nyilatkozatai, a becsatolt kölcsön és jelzálogszerződés, egyéb nyilatkozatok, üzletszabályzat, hitelkérelem és esetleges kockázatok tudomásulvételéről szóló nyilatkozat, a felülvizsgált elszámolás, a meghallgatott X in és i anú vallomása, valamint a per egyéb adatai alapján az alábbi tényállást állapította meg:

[2] A felperesek a szerződést megkötését megelőzően, 2008. szeptember 14-én a devizaalapú hitel igénybevételéből eredő esetleges kockázatok tudomásul vételéről szóló nyilatkozatot (a továbbiakban: Kockázatfeltáró nyilatkozat) írtak alá.

- [3] A Kockázatfeltáró nyilatkozatban akként nyilatkoztak, hogy
- tudomásuk van róla, hogy a deviza alapú hitel alatt olyan hitel értendő, amelynek összege nem magyar forintban (HUF), hanem az igényelt devizanemben, például euróban (EUR) vagy svájci frankban (CHF) kerül meghatározásra,
  - a hitelt folyósító UniCredit Bank Hungary Zrt. (székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 5-6., továbbiakban: Bank) a hitelt forintban bocsátja rendelkezésükre, de tartozásukat devizában tartja nyilván, a hitel részükről történő visszafizetése is forintban történik,
  - deviza alapú hitel esetében a bank a folyósított devizahitel összegét átszámítja forintra, ekkor személyi kölcsön esetén az UniCredit Bank Hungary Zrt. magánszemélyekre vonatkozó valuta-vételi, szabad felhasználású jelzáloghitelek esetén a bank által alkalmazott, a magánszemélyekre vonatkozó folyósítási devizaárfolyamon, egyéb deviza-alapú hitelek esetén pedig az UniCredit Bank Hungary Zrt. magánszemélyekre vonatkozó devizavételi árfolyamát alkalmazza, a törlesztéskor pedig forintban befizetett összeget az UniCredit Bank Hungary Zrt. magánszemélyekre vonatkozó deviza-eladási árfolyamán számítja át devizára;
  - a folyósításkor és a törlesztéskor alkalmazott árfolyam közti különbség változatlan árfolyam mellett is emeli a hitel költségeit. Az UniCredit Bank Hungary Zrt. a magánszemélyekre vonatkozó deviza és valuta, vételi és eladási deviza- és valutaárfolyamok mértékét a Bank mindenkor hatályos árfolyamlistájában teszi közzé, a folyósítási devizaárfolyamot az UniCredit Bank Hungary Zrt. kamat kondíciói magánszemélyek részére című banki hirdetés tartalmazza.
  - amennyiben a deviza alapú hitel devizaneme és a forint közötti árfolyam változik, az hatással lesz mind a folyósítandó hitelösszeg, mind a tőkét és kamattartozást is magában foglaló törlesztőrészletek, valamint egyéb devizában nyilvántartott járulékok, költségek nagyságára,
  - abban az esetben, ha a futamidő alatt a forint árfolyama erősödik, úgy kevesebb forintot kell fizetnünk a devizában nyilvántartott törlesztőrészletek ellenértékéért, amennyiben gyengül, úgy fizetési terheink nőnek,
  - a deviza alapú hitelek kamata a nemzetközi kamatok változása miatt is módosulhat,
  - lehetőségük van arra, hogy futamidő alatt a Bank kérelmükre a még fennálló tőketartozás összegét magyar forintra konvertálja. Amennyiben a konverzió a vonatkozó és hatályos jogszabályoknak megfelelően számunkra adófizetési kötelezettséget jelent, akkor ennek esetlegesen felmerülő költségét nekik kell viselni,

- jelzálogfedezettel biztosított hitel felvétele esetén, amennyiben az árfolyam kedvezőtlenül alakul, a Bank jogosult pótfedezetet kérni, amit kötelesek a Bank kérésének megfelelően biztosítani, vagy a fedezeti arány helyreállítása érdekében tartozásukat részben előtörleszteni;
- a nyilatkozat aláírásával elismerik, hogy a Banktól a deviza alapú hitel igénybevételével összefüggésben felmerülő kockázatokról – különös tekintettel az árfolyamkockázatokra – a szükséges tájékoztatást megkapták és megértették;
- Elismerték továbbá, hogy a Bank felhívta a figyelmüket a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete honlapjára (www.pszaf.hu), amelyen „A fogyasztókért” menüpont „Válasszon terméket” rovatában, a „ingatlanfedezetű, devizaalapú hitelek” cím alatt szintén található információ a devizaalapú hitelekkel, azok költségeivel és az alkalmazott árfolyamok számításával kapcsolatban; és végezetül
- Egybehangzóan kijelentették, hogy a deviza alapú hitelt a fentiek ismeretében is igénybe kívánják venni, annak kockázatait kizárólag ők viselik és egyben kötelezettséget vállalnak arra is, hogy a deviza árfolyamok változását a hitelszerződés hatálya alatt folyamatosan figyelemmel kísérik.

- [4] Az I. rendű felperes, mint hitelfelvevő és a II. rendű felperes, mint adóstárs az alperessel, mint hitelnújtóval 2008. október 9. napján 08/03. számon ingatlant terhelő önálló zálogjog fedezete mellett nyújtandó, lakás-előtakarékossági szerződéssel kombinált, deviza alapú, szabad felhasználású kölcsönről szóló szerződést (a továbbiakban: Kölcsönszerződés) kötöttek, melynek biztosítékeként a felperesek, mint zálogkötelezettek önálló zálogjogjogot alapító szerződést is kötöttek az alperessel.
- [5] A felek a kölcsönszerződés egyedi részében rögzítették, hogy a kölcsön jellege deviza alapú, nem kockázati feladás, **nem türelmi idő**s kölcsön, amelynek összege 69.938,88 CHF, a jóváhagyott forint összege – deviza alapú hitel esetén – 11.100.000,- Ft. A kölcsön törlesztőrészleteinek és a kezelési költség részleteinek száma 264, éves ügyleti kamat mértéke 5,8%, a kamatperiódus hossza 12 hónap, a kezelési költség mértéke 0%, a THM 8,9 %, az első törlesztő részlet esedékessége 2008. november 10, a törlesztő részlet várható kezdő összege 338.04 CHF, a folyósítási jutalék 0 %.
- [6] A szerződés II. 2.2. pontja szerint az Adós és a Kezes a Szerződés aláírásával tudomásul veszi és elfogadja, hogy a Bank a folyósított Kölcsönt, a kamatot, a kezelési költséget és a folyósítási jutalékot, továbbá a lejárt tőké-, kamat- és kezelési költség-tartozást, valamint azok késedelmi kamatát a Kölcsön devizanemében tartja nyilván, és emiatt a Kölcsön, illetve a tartozás forintban kifejezett összege a Bank által alkalmazott, mindenkori, a magánszemélyekre vonatkozó deviza eladási árfolyam függvényében változhat.
- [7] A kölcsönszerződés különös részének II.3. pontjában a felek rögzítették a konstrukcióhoz kapcsolódó lakás-előtakarékossági szerződés adatait, mely szerint a Fundamenta Lakástakarékpénztárnál 95 hónap futamidejű, azaz 2016. 09. 29. napi lejáratú lakás-előtakarékossági szerződést kötöttek a felperesek, havi 20.000,- Ft összegű befizetésekkel.
- [8] Az adósok a lakás-előtakarékossági számlán felhalmozódó összeget a bankra engedményezték, a bank kötelezettséget vállal arra, hogy a Lakás-előtakarékossági Szerződés lejáratakor az engedményezett összeget a kölcsön fennálló tőkeösszegének és az addig esetlegesen felhalmozódott lejárt kamatnak, lejárt kezelési költségnek, késedelmi kamatnak a törlesztésére fordítja.

- [9] THM számítása során figyelembe vett díjak körében feltüntetésre került 30.000,- Ft szerződésmódosítási díj, ingatlanonként fedezetmódosítási díjként 45.000,- Ft és ingatlanonként 24.000,- Ft + ÁFA ingatlan értékbecslési díj együttes összege, előtörlesztési díjként a megfizetett összeg 1,5 %-a, de minimum 35.000,- Ft és maximum 175.000 Ft, 5.000,- Ft felmondási díj, az ingatlan ingatlan-nyilvántartásbeli tulajdoni lapjának a TakarNet rendszeren keresztül történő ellenőrzése esetén 2.510,- Ft/ingatlan, az ingatlan ingatlan-nyilvántartásbeli földmérési alaptérképének a TakarNet rendszeren keresztül történő ellenőrzése esetén 3.510,- Ft/ingatlan, a hiteles tulajdoni lapnak a földhivataltól való beszerzése esetén maximum 4.510,- Ft/tulajdoni lap az önálló zálogjog bejegyzése, módosítása esetén 12.000,- Ft/ingatlan, első fokú ingatlan-nyilvántartási eljárást érintő kérelem esetén 6.000,Ft/ingatlan. A vagyonszámítás becsült díja: 3.000. Ft, az egyoldalú kötelezettségvállalásról szóló nyilatkozat közjegyzői okiratba való foglalásának becsült díja 118 230. Ft. A késedelmi kamat mértékét a mindenkori ügyleti kamat+6% mértékében határozták meg.
- [10] A felek a szerződés céljaként azt határozták meg, hogy az részben az Adós/Kezes más pénzügyi intézettel szemben fennálló tartozásának teljes kiegyenlítése, a tartozás kiegyenlítése után fennmaradó kölcsönrész nincs célhoz kötve, azt az Adós a tetszése szerint használhatja fel.
- [11] A szerződés II.2.2. pontja szerint „az Adós és a Kezes a Szerződés aláírásával tudomásul veszi és elfogadja, hogy a Bank a folyósított Kölcsönt, a kamatot, a kezelési költséget és a folyósítási jutalékot, továbbá a lejárt tőke-, kamat- és kezelésköltség-tartozást, valamint azok késedelmi kamatát a Kölcsön devizanemében tartja nyilván, és emiatt a Kölcsön, illetve a tartozás forintban kifejezett összege a Bank által alkalmazott, mindenkori, a magánszemélyekre vonatkozó devizaeladási árfolyam függvényében változhat.”
- [12] A szerződés II.11.7. pontja szerint „az Adós és a Kezes elismeri, hogy a Banktól azt az előzetes felvilágosítást, amely szerint deviza alapú Kölcsön vonatkozásában árfolyamkockázata keletkezhet, megértette, és az Adós kijelenti, hogy ezen információ ismeretében is igénybe kívánja venni a Kölcsönt a Szerződésben foglaltak szerint.”
- [13] A felperesek 2008. október 9. napján 11079-/ 2008/3/O ügyszámon dr. Rokolya Gábor közjegyző előtt közjegyzői okiratban foglaltan tartozáselismerő nyilatkozatot tettek, amely a szerződés lényeges feltételeit és a zálogkötelezett nyilatkozatait foglalta magában.
- [14] A felek fizetési könnyítés keretében 2009. július 20-án úgy módosították a szerződést, hogy 2010. augusztus 31-ig (12 hónapon keresztül) a felperesek fizetési haladékokat kaptak a lakás-előtakarékossági szerződés alapján fennálló befizetési kötelezettségre. Egyben ez a futamidő 2018. szeptember 30-ra változott, az ott felhalmozott összeg, mint tőketörlesztés teljesítésére meghatározott időpontot is módosították. A módosításokat tartalmazó szerződésre tekintettel ugyanezen a napon a felperesek dr. Radics Katalin budapesti közjegyző előtt a [REDACTED] 2009/3. számon kelt közjegyzői okiratba foglaltan módosították a tartozást elismerő nyilatkozatukat is.
- [15] A felek a szerződést ismét módosították 2010. június 14-én, amely szerint két éven át 1 % kamatkedvezményt ad az alperes, a hátralévő törlesztőrészeket számát 243-ban határozták meg. A módosítással kapcsolatban a felperesek ismét tartozáselismerő nyilatkozatot tettek dr. Radics Katalin budapesti közjegyző előtt a [REDACTED] 2010/3. számon kelt közjegyzői okiratba foglaltan 2010. június 14-én.

[16] A perbeli kölcsönszerződés felülvizsgáltnak minősül. Az alperes által 2019. november 19. napján készített elszámolás szerint a felperesek az elszámolást és forintosítást követően (2015. március 27. határnappal) 17.285.008,52 Ft nem esedékes tőketartozással és elhatárolt kamattal tartoztak az alperes felé. A Kölcsönszerződés nem került felmondásra.

[17] **A felperesek** módosított keresetükben kérték, hogy a bíróság az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás nem megfelelő volta (az nem volt világos és érthető, nem tért ki a kummulatív hatásra), a szerződés II.2.2. és a II.11.7. pontjai tisztességtelennek minősülnek, továbbá arra is tekintettel, hogy a hitelközvetítő, mint az alperes érdekkörében eljáró személy 10-15 %-os változásról beszélt a felpereseknek, állapítsa meg a teljes szerződés érvénytelenségét, valamint az érvénytelenség jogkövetkezményeinek a levonása körében a szerződésnek előbb hatályossá, majd érvényessé nyilvánítását kérték, maximum 20 % mértékű árfolyamkockázat viselését kérték meghatározni. Végül álláspontjuk szerint 2022. április 30-i értéknappal számolva az alperes 4.081.317,- Ft tőkével tartozik a felpereseknek. Felperesek ugyanis az EUB által kötelezően előírt elszámolási metódus (C-472/20) szerint 2019.05.10-én a szerződést már teljesítették és e befizetéstől kezdődően már túlfizetésbe kerültek. A túlfizetés után törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérték az alperest kötelezni, 2019.05.10-től 2022.04.30. napjáig a lejárt kamatot 66.738,- Ft-ban határozták meg. Perköltségigényük volt.

Hivatkoztak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § (2) és 209/A. § (2) bekezdésére, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6) és (7) bekezdéseire.

Álláspontjuk szerint a szerződés II.2.2. pontja nem tartalmazza a jelentős árfolyamkockázatot, a II.11.7. rendelkezése az árfolyamkockázat felperesekre való áthárítását célozza. Ugyanakkor a Ptk. 205. § (3) bekezdése és az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdései szerinti együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét a szerződés megkötése során megszegte, mivel a szerződés megkötése előtt — sem annak során — nem tájékoztatták az ügyletben rejlő kockázatokról a felpereseket. A tájékoztatásból ugyanis ki kell tűnnie, hogy 1.) az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül (akár többszörösére is) megemelkedhet; 2.) az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa; és 3.) a fenti árfolyamváltozás lehetősége valós, vagyis a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. Alperes által adott — nem megfelelő — tájékoztatás eme hármas kritériumrendszernek nem felel meg, csupán a kockázat hitelező általi áttelepítéséről rendelkezik, ennek tükrében felperes fogyasztó nem kötelezhető az árfolyamkockázat viselésére. A kapott tájékoztatás alapján a felperesek, mint átlagos fogyasztók nem láthatták át azt, hogy reális lehetősége áll fenn annak, hogy az árfolyam változásának hatására az általuk teljesítendő szolgáltatás mértéke a hitel futamideje alatt akár korlátlanul is megnövekedhet, vagyis úgy vállalták az ügylet jellegéből eredő árfolyamkockázatot, hogy nem volt tisztában annak valós tartalmával. A hitelkérelmi eljárásból megállapítható, hogy felperesek jövedelme és vagyoni viszonyai nem korlátlanok, tehát ha ezekhez igazítottan, józan megfontolással vállalnak kockázatot a felperesek, akkor az alperes semmiképpen nem számíthatott arra, hogy felperesek kockázatvállalásának mértéke a jövedelmi, vagyoni viszonyukat bármekkora mértékben meghaladó kockázat lenne.

Mivel a deviza alapú nyilvántartás és elszámolás – ezen keresztül pedig az árfolyamkockázat felperesekre terhelése – a szerződés lényeges feltételének minősül, a kölcsönszerződésre nézve annak érvénytelenségét eredményezi. Kérelmük alátámasztására az Európai Unió Bíróságának C-26/13, C-51/17, C-472/20., C-186/16., C-609/19. és C-776/19., C-782/19.

számú ítéleteiben foglaltakra hivatkoztak. Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.199/2020/6., Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9., Pfv.I.21.234/2020/8. számú döntéseire.

[18] **Az alperes kérte** a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben való marasztalását. Kezdetben kifogásolta, hogy a felperesek nem határozták meg azokat a szerződéses pontokat, amelyeket tisztességtelennek állítottak. A peres felek két alkalommal is módosították a kölcsönszerződést, amely az a felperesek javát szolgálta és a szerződés megerősítésének számít. Azzal érvelt, hogy a felperesek az utóbb megbánt szerződéses kötelezettségek alól kívánnak kibújni.

Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tekintetében arra hivatkozott, hogy a sérelmezett kikötések nem okoztak egyensúlyeltolódást, mivel a felperesek világos és érthető tájékoztatást kaptak az árfolyamkockázatról. Ezt igazolja a külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozat és a támadott szerződéses pontokban foglalt tájékoztatás, amelyet a szerződéskötést megelőzően 25 nappal korábban aláírtak a felperesek, így kellő idő állt rendelkezésükre, hogy a szerződéskötés gazdasági következményeit megismerjék (C-186/16. 48. pontja). Megállapítható a nyilatkozatból, hogy a felperesek az árfolyam kockázatával tisztában voltak.

Hivatkozott arra is, hogy a perben meghallgatott tanúvallomása egyértelműen bizonyítja, hogy a felperesek megfelelő tájékoztatást kaptak az árfolyamkockázatról, ami alapján fel tudták mérni a pénzügyi kötelezettségeik jövőbeli alakulását, illetőleg az árfolyamváltozás gazdasági mechanizmusát.

Álláspontja szerint a Kúria 2/2014 PJE határozatában foglalt követelményeknek eleget tett. A nyilatkozat szövege alapján a felperesek számára világosnak és érthetőnek kellett lennie, hogy az árfolyamkockázatot teljes mértékben ők viselik, a kockázatfeltáró nyilatkozat semmiféle korlátozást nem tartalmazott az árfolyamkockázat mértéke vonatkozásában. Az alperes által alkalmazott Kockázatfeltáró Nyilatkozat utolsó előtti bekezdése ezen felül kifejezetten felhívta a felperesek figyelmét arra, hogy a PSZÁF (akkori pénzügyi felügyeleti szerv) honlapján további információ érhető el a devizahitelek kapcsán. A tájékoztatás alapján egyértelműnek kellett lennie a felperesek számára több kifejezés jelentésének is. Alappal nem gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy nem őket, illetve őket csak korlátozott mértékben terheli. Azzal is érvelt, hogy a felpereseket árfolyamkockázat csak saját akaratuknak megfelelően terhelte, mert ők igényeltek ilyen hitelkonstrukciót. Ők tettel javaslatot a kölcsönök összegére és futamidejére, valamint ajánlatukat az alperes megvizsgálta és elfogadta. Egyedileg megtárgyalt volt a szerződés minden főkötelme, az általános szerződési feltételek esetében jöhet szóba a tisztességtelenség. Az elterjedt, de hibás szóhasználatától eltérően a perbeli kölcsönszerződésben az alperes nem hárított át semmiféle olyan terhet felperesekre, amelyet felpereseknek a diszpozitív jog alapján nem kellene viselnie. Mindig a devizakötelelem adósa viseli a hátrányos árfolyamváltozás kockázatát és mindig ő élvezi a kedvező árfolyamváltozás előnyeit. A felperesek a szerződés szerint ugyanazt a kockázatot viselték, amit a jogalkotó telepített minden devizatartozás adósára.

Hivatkozott a Szegedi Ítéltábla Pf.I.21.125/2015/3., Pf.II.2 1.199/2016/9. számú, Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.861/2018/7. és 19.Gf.40.293/2019/7., 4.Pf.20.660/2019/4.sz. ítéletében, a Pécsi ítéltábla a Gf.V.40.010/2018/7.számú, a Debreceni Törvényszék 5.P.21.480/2014/22. számú, a Kúria Pfv.V.20.637/2018/5. és Pfv.I.21.135/2020/6. határozataiban kifejtett indoklásokra.

A felperesek keresete a jogalap tekintetében megalapozott.

- [19] A jogvita jellegére tekintettel a bíróság közbenső ítéletet hozott, amelyben az érvénytelenséget bírálta el, mivel az a jogkövetkezmény levonása körében az összszerszerűségtől elkülöníthető volt.
- [20] Nem volt vitás a perben, hogy a peres felek között az rPtk. 523. § (1) és (2) bekezdése szerinti bankkölcsön szerződés jött létre, amely szerződés az rPtk. 685. § d) és e) pontja szerint fogyasztói szerződésnek, a kölcsönszerződés megkötésekor hatályos rHpt. 2. számú melléklet III. 13. pontja szerint lakossági kölcsönnek minősül. A kölcsönszerződés a 2014. évi XXXVIII. tv. (DH1) és a 2014. évi XL. tv. (DH2) hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződés.
- [21] A felperesek kereseti kérelmükben az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás tisztességtelenségre hivatkoztak, állították, hogy az alperes nem tett eleget, illetve nem megfelelően tett eleget az árfolyamkockázatról való tájékoztatási kötelezettségének.
- [22] Az rPtk. 209. § (1) és (2) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.
A feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.
Az rPtk. 209. § (4) bekezdés szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.
Az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése értelmében fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.
- [23] Nem volt vitás a perben az sem, hogy a szerződés támadott rendelkezései általános szerződési feltételnek minősülnek, ezért vizsgálhatóak a tisztességtelenség szempontjából.
- [24] Az rHpt. 203. § (6) bekezdése szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.
A (7) bekezdés a) pontja értelmében devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a (6)bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.
- [25] A 6/2013. Polgári jogegységi határozat 1. pontja értelmében a deviza alapú hitel-, kölcsön- és pénzügyi lízingszerződések (a továbbiakban: deviza alapú kölcsönszerződések) devizaszerződések, ezért ilyen szerződések esetében is szükséges volt az árfolyamváltozásból eredő kockázatnak a fogyasztó részére való feltárása. Azonban a kockázatfeltárás hiánya vagy nem megfelelő volta a szerződő feleknek a Ptk. 205. § (3) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettség körében értékelendő hiány, mulasztás, hiszen a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a

megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget a fogyasztónak minősülő ügyféllel kötendő deviza alapú elszámolást tartalmazó szerződés esetén a szerződéskötéskor hatályos Hpt. 203. § akként konkretizálta, hogy a pénzügyi intézménynek fel kellett tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolta.

- [26] A felperesek arra hivatkoztak, hogy a külön írásba foglalt nyilatkozat, valamint a szerződés egyes kockázatfeltárára vonatkozó rendelkezései nem felelnek meg a Kúria 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltaknak, és ezen keresztül az EuB bírósági gyakorlatnak, ezért ezt a kockázatot az adós nem viseli, a tájékoztatás pedig nem volt világos és érthető, azaz valós és korlátlan. Ha ugyanis a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás nem megfelelő vagy a tájékoztatás elmaradt, akkor a fogyasztó felperes alappal gondolhatta úgy, az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, így a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés teljesen érvénytelen. A szóban [26] il kapott tájékoztatás szerint a változás mértéke 10-15 % közötti mértékben volt várható.
- [27] A bíróság a szerződéskötési folyamatot, ezen belül elsőként a külön nyilatkozat tartalmát vizsgálta meg. Az első két pont a kölcsön deviza alapúságát, vagyis a kirovó és lerovó pénznem különbségét ismertette. A harmadik-negyedik pontok az árfolyamrész alkalmazását és a fizetési kötelezettségre gyakorolt hatását mutatta be. Az árfolyamrész tekintetében azonban a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1. tv.) 3. § (1) bekezdése minden fogyasztói szerződés erre vonatkozó kikötését semmisnek nyilvánította, tehát az már a szerződés megkötésekor fennálló érvénytelenséget jelent. Egy érvénytelen rendelkezésre vonatkozó tájékoztatás, ahogy maga a szerződéses feltétel sem válthat ki joghatást, a fogyasztóra nézve hátrányos következményeket nem eredményezhet. Ebből következően joghatályosan megtett nyilatkozatnak sem tekinthető a tájékoztatóban szereplő felperesi elismerés.
- [28] A Tájékoztató a hitel kamatának változása tekintetében csak annyit tartalmaz, hogy a deviza alapú hitelek kamata a nemzetközi kamatok változása miatt is módosulhat. Nem tér azonban arra ki, hogy ez milyen hatással jár a felperesek fizetési kötelezettségére, nem fejt ki közérthető módon, hogy a kamatváltozás a törlesztőrészeket csökkentheti vagy növelheti, az jelentős is lehet és gazdaságilag kihat a felperesek anyagi helyzetére. Arra sem tartalmaz tájékoztatást, hogy a kamat változása, emelkedése milyen (kumuláló) kapcsolatban áll a törlesztőrészekkel, az árfolyamváltozással. Ez nem felel meg sem a Kúria kiegészített 2/2014. PJE-ben foglalt elvárásoknak, sem az EuB joggyakorlatának, kiemelték a C-51/17 számú döntésben kifejtett tesztnek. Ez tehát olyan tájékoztatás, amely nem megfelelő az árfolyamkockázat és viselése szempontjából.
- [29] A tájékoztatónak az árfolyamkockázatra vonatkozóan így megmaradó része kizárólag az alábbiak voltak:
- amennyiben a deviza alapú hitel devizaneme és a forint közötti árfolyam változik, az hatással lesz mind a folyósítandó hitelösszeg, mind a tőkét és kamattartozást is magában foglaló törlesztőrészek, valamint egyéb devizában nyilvántartott járulékok, költségek nagyságára;
  - hogy abban az esetben, ha a futamidő alatt a forint árfolyama erősödik, úgy kevesebb forintot kell fizetnünk a devizában nyilvántartott törlesztőrészek ellenértékéért, amennyiben gyengül, úgy fizetési terheink nőnek.”

[30] Az Európai Unió Bíróságának C-51/17. sz. döntése szerint az a követelmény, mely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem korlátozható azok kizárólag alaki és nyelvtani szempontból való érthetőségére. Az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a banknak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra.

A döntés arra is rámutatott (76. pont), hogy a 93/13 irányelv huszadik preambulumbekzdése is kiemeli, a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerhesse. A szerződési feltételekről és a szerződéskötés következményeiről a szerződés megkötése előtt időben nyújtott tájékoztatás ugyanis alapvető jelentőségű a fogyasztó számára annak eldöntéséhez, hogy szándékában áll-e az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeket elfogadva az eladóval vagy a szolgáltatóval szerződéses kapcsolatba lépni (lásd ebben az értelemben: 2014. április 30-i Kásler és Káslerné, Rábai ítélet, C-26/13, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[31] Az EuB-nak az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésében foglalt világos és érthető megfogalmazás követelményét értelmezve az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő általános szerződési feltételek tekintetében a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettségre nézve a következő követelményrendszert állította fel:

- a pénzügyi intézménynek elegendő tájékoztatást kell nyújtania a kölcsönvevők számára ahhoz, hogy utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak;
- annak ki kell terjednie a tagállami fizetőeszköz súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, arra, hogy az gazdaságilag nehezen elviselhetővé válhat, ha az a pénznem, amelyben az adós a jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; - a tájékoztatásra a szerződés megkötése előtt időben kell, hogy sor kerüljön.

[32] Önmagában azzal, hogy a hitelező a fogyasztónak kockázatfeltáró nyilatkozat elnevezésű iratot ad át, nem teljesíti a tájékoztatási kötelezettségét. Nem a tájékoztatás formájának (külön kockázatfeltáró nyilatkozat), hanem a tájékoztatás tartalmának van ugyanis döntő jelentősége. Bármilyen formában adja a bank a tájékoztatást, annak olyannak kell lennie, hogy az alapján a kölcsönfelvevő tájékozott és megalapozott döntéseket hozhasson (Győri Ítéltábla Pf.V.20.013/2019/6/I.).

[33] A tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. A kölcsönfelvevőnek világos felvilágosítást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával olyan mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. A tájékoztatásnak érthetőnek kell megtörténnie, úgy, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen

jelentős – gazdasági következményeit is. (EuB C 186/16, C-51/17 számú ítéletek). Ugyanakkor elvárás az is, hogy a pénzügyi intézmény nem titkolhat el lényeges információt, nem adhat félreértelmezhető információt, lényeges körülményt nem állíthat be lényegtelenként, és nem hangsúlyozhatja a szolgáltatás vagy a pénzügyi eszköz előnyös tulajdonságait anélkül, hogy ezzel egyidejűleg a hátrányos tulajdonságok, illetőleg a kockázatok tárgyilagos és pontos bemutatására ne kerülne sor, és nem használhat az ügyfél számára érthetetlen és értelmezhetetlen kifejezéseket.

[34] A jelen esetben az alperesi banknak kellett bizonyítania, hogy megfelelő tájékoztatást adott a felpereseknek az árfolyamkockázatról, hiszen amennyiben a pénzügyi intézmény igazolja, hogy a megfelelő tájékoztatást megadta ügyfele részére, aki a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, ezt a körülményt úgy kell értékelni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül a fogyasztót terhelő volta, a fogyasztó számára világos és érthető volt. Ebben az esetben már a fogyasztónak kell bizonyítania, hogy nem megfelelő tájékoztatást kapott.

[35] A perbeli esetben az alperes által adott írásbeli árfolyamkockázati tájékoztatásban szerepel az, hogy az árfolyamkockázatot kizárólag a felperes viseli, viszont hiányzik a jelentős árfolyamromlásra utaló figyelmeztetés, hiányzik az arra vonatkozó figyelemfelhívás, hogy ennek esetlegesen súlyos gazdasági következményei lehetnek a fogyasztót, jelen esetben a felpereseket illetően.

[36] A felperesek maguk adták elő, hogy hitelközvetítőt vettek igénybe, itt azt a felvilágosítást kapták, hogy a perbeli hitelkonstrukciót kaphatják meg, a biztosítással kombinált jelzáloghitelt. Az is ott hangzott el, hogy 10-15 % mértékű változás várható. Ezekből az információkból jutottak arra a következtetésre, hogy korlátozott az árfolyamkockázat.

[37] A bíróság tanúként meghallgatta a szerződéskötésnél közreműködő két személyt. A hitelközvetítő ¹ n előadta, hogy valóban 10-15 %-ról beszélt. A bank dolgozója, elmondta, hogy a konkrét ügyletre nem emlékszik, általánosságban annyit adott elő, hogy közölte az ügyfelekkel, hogy amennyiben az árfolyam változik, akkor a törlesztőrészek összege mind a tőke, mind a kamat tekintetében változni fog. Határozottan kijelentette, hogy mindig felhívta az ügyfelek figyelmét arra is, hogy a gazdasági helyzet hatására változhat az árfolyam, amely kihatással van a törlesztőrészlet összegére, azaz növekedhet annak összege. Nem emlékezett azonban arra, hogy jelezte-e a tájékoztatás során, hogy kizárólag az adóst terheli az árfolyamkockázat, illetőleg, hogy ennek a mértéke jelentős-e vagy sem.

[38] A tanúvallomások értékelése során a bíróság a banki dolgozó által tett nyilatkozatot úgy értékelte, hogy az lényegében az írásbeli nyilatkozatot ismételte meg, abból nem lehetett következtetés levonni arra, hogy – a tesztnek megfelelően – a jelentős árfolyamváltozás esetében a felperesekre jelentős gazdasági-pénzügyi teher fog hárulni. Nem annak volt ugyanis jelentősége, hogy a gazdasági helyzet általában hogyan változik, hanem a fogyasztó gazdasági helyzete nehezhülhet el az árfolyamváltozás következtében.

[39] A hitelközvetítő tanú vallomását az alperes arra tekintettel kérte kizárni, hogy a felperesek és a tanú között gazdasági kapcsolat áll fent, ezért elfogult. Ezt az álláspontot a bíróság nem osztotta, mivel ezen az alapon az alperes alkalmazásában álló másik tanú vallomása sem lett volna figyelembe vehető, hiszen ez a személy az alperessel függő, alárendelt helyzetben állt. Ezt meghaladóan a tájékoztató és a hitelkérelem aláírásánál a tanú jelen volt, vallomása

lényeges volt az aláírási körülmények tekintetében. Az alperes olyan egyéb, lényeges, az elfogultságot közvetlenül alátámasztó körülményre nem hivatkozott, ezért a bíróság mindkét tanú vallomását mint bizonyítási eszközt értékelte.

- [40] Az alperes hivatkozott arra is, hogy a PSZAF honlapján található tájékoztatásra is felhívta a figyelmet, amelyet a felperesek a szerződéskötésig elolvashattak volna. Ezzel kapcsolatban a bíróság álláspontja az volt, hogy az rPtk. 205/B. § (1) bekezdése alapján az ilyen tájékoztatás az általános szerződési feltételeknek a szerződés részévé válása során bírhat jelentőséggel, azonban az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettséget nem pótolja. Az alperesnek kell feltárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A PSZAF tájékoztatóra hivatkozás akkor felelne meg a saját tájékoztatásnak, hogyha az alperes ezt a tájékoztatót igazolható módon – aláírással igazolt módon – közvetlenül átadta volna a felpereseknek. Erre azonban egyik fél sem hivatkozott.
- [41] A szerződésre vonatkozóan a felperesek arra hivatkoztak, hogy a II. részben szereplő 2.2 és 11.7. pontok csak telepítik az árfolyamkockázatot, de nem tartalmaznak olyan tájékoztatást, amely megfelelnek az EuB elvárásának, tesztjének és a Kúria 2/2014. PJE-ben foglaltaknak.
- [42] A 2.2. feltételben megfogalmazott árfolyamváltozás korlátozott abból a szempontból, hogy csak a devizaeladási árfolyamot nevezi meg változási okként. Kiemeli a bíróság, hogy ez olyan rendelkezés, amelyet a már hivatkozott DH1 törvény 3. § (1) bekezdése érint, az alkalmazandó jogkövetkezményt pedig ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése le is vonja. Az NMB középárfolyam alkalmazása a folyósítás és a törlesztés esetében kiküszöbölte az árfolyamrés alkalmazását, a hivatkozott szerződési pont pedig – semmisség okán – árfolyamkockázatot nem eredményezett.
- [43] A bíróság arra is rámutat, hogy e szerződéses rendelkezés nem tér ki arra, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege hogyan változhat, nem jellemzi, hogy az korlátozás nélkül megemelkedhet, annak nincs felső határa, és hogy ez az árfolyamváltozás valós lehetőség, a hitel teljes futamideje alatt bármikor bekövetkezhet. Továbbá azt sem tartalmazza, hogy e kockázat korlátlanul és kizárólagosan a felpereseket terheli.
- [44] A 11.7. szerződési rendelkezés kizárólag arra vonatkozik, hogy a felperesek elismerik az előzetes felvilágosítást, amelynek tartalma szerint deviza alapú Kölcsön vonatkozásában árfolyamkockázata keletkezhet, és megértették azt, továbbá kijelenték, hogy ezen információ ismeretében is igénybe kívánják venni a Kölcsönt a Szerződésben foglaltak szerint. Ez a feltétel sem tartalmazza a 43. pontban kifejtett szükséges információkat, ezért nem alkalmas a elvárt és megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatás szerepének betöltésére.
- [45] A bíróság álláspontja szerint a fenti két szerződéses rendelkezés és a tájékoztató együttes tartalma hiányos, nem nyújtott világos és egyértelmű tájékoztatást a felpereseknek a deviza alapú kölcsönügylet őket terhelő kockázatról. A kockázatok mérlegelése körében kiemelt jelentősége van a fogyasztó figyelmét felhívó, a tényleges kockázat mibenlétét leíró, írásban és szóban nyújtott banki tájékoztatás pontosságának.
- [46] Mivel a jelen esetben az alperesi tájékoztatás nem tért ki arra, hogy előfordulhat a forint jelentős árfolyamgyengülése is, ami a felperesek által fizetendő törlesztőrészleteket jelentősen megemelheti, a bíróság szerint a felperesek a szerződéskötéskor nem voltak abban a

helyzetben, hogy felmérjék a deviza alapú kölcsön valódi kockázatát, és valós ismeretek alapján felelősen kalkuláljanak annak tényleges gazdasági kockázatával. Mindezek szerint a bank által adott árfolyamkockázati tájékoztatás tartalma nem felel meg a 2/2014. PJE jogegységi határozatban, a C-26/13., a C-186/16., a C-51/17. számú előzetes döntéshozatali ügyekben született határozatokban foglaltaknak (Kúria Pfv.I.20.115/2021/5.).

[47] Ezért a bíróság arra a jogi következtetésre jutott, hogy az alperes által nyújtott tájékoztatás nem felelt meg a 2/014. PJE határozat 1. pontjában foglaltaknak, illetve az Európai Bíróság joggyakorlata által kimunkált, a C-186/16, C-26/13 és a C-51/17-es ügyekben kifejtett követelményeknek, ezért a felek között létrejött kölcsönszerződés semmis, annak jogkövetkezménye pedig, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, a felek által célzott joghatások tehát nem érhetőek el. (1/2010.(VI.28.) Pk. vélemény)

[48] A bíróság a közbenső ítéletre tekintettel a pernyertesség-pervesztesség arányának megállapítását és a perköltség viselésében való marasztalást mellőzte, arról az eljárást befejező érdemi döntésében fog határozni, figyelemmel a Pp. 78. § (1) bekezdésére.

[49] A közbenső ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 233. § (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2022. április 26. napján

Dr. Szigeti Krisztina sk.
eljáró bíró